

Bu bizim evimiz

[Ko tō tātou kāinga tēnei]

*15 Mart 2019 tarihinde Christchurch
masjidain'e yapılan terör saldırısı için
Kraliyet Soruşturma Komisyonu tarafından
hazırlanan raporun özeti*

[TURKISH]

ROYAL COMMISSION OF INQUIRY
INTO THE TERRORIST ATTACK
ON CHRISTCHURCH MOSQUES
ON 15 MARCH 2019

TE KŌMIHANA UIUI A TE WHAKAĒKE
KAIWHAKATUMA I NGĀ WHARE
KŌRANA O ŌTAUTAHI I TE
15 O POUTU-TE-RANGI 2019

26 Kasim 2020

*Bu bizim evimiz
[Ko tō tātou kāinga tēnei]*

*15 Mart 2019 tarihinde Christchurch masjida'ne
yapılan terör saldırısı için Kraliyet Soruşturma
Komisyonu tarafından hazırlanan raporun özeti*

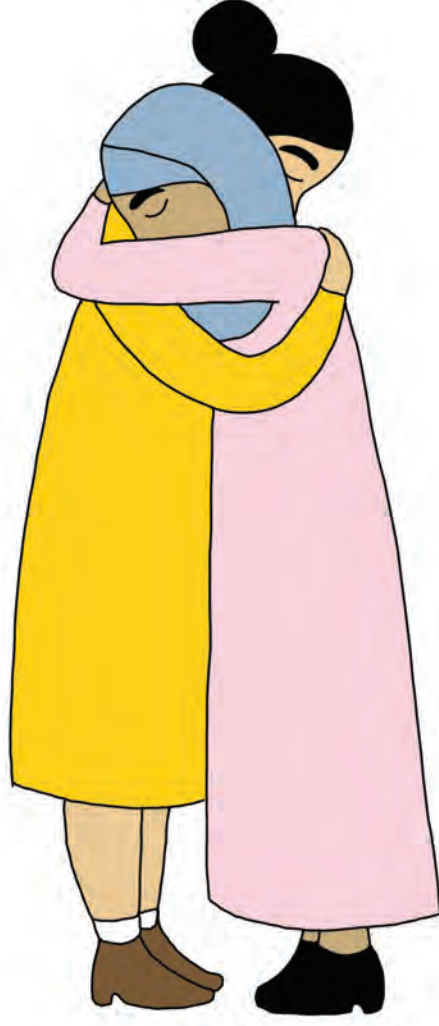
Yayımlama tarihi: 26 Kasım 2020

*978-0-473-55386-9 (Çiltsiz baskı)
978-0-473-55387-6 (PDF)*

(C) Telif Hakkı 2020

*Bu belgenin çevrim içi olarak sunulduğu adres:
www.christchurchattack.royalcommission.nz*

*ECF ve FSC onaylı, Asit içermeyen ve biyolojik
olarak parçalanabilir kağıt kullanılarak basılmıştır.*

Burasi sizin eviniz
ve burada güvende
olmanız gerekirdi

*Bu izim ve metin, sanatçı Ruby Jones tarafından armağan edilmiştir.
Kraliyet Komisyonu Ruby' ye yeteneėi ve cömertliėi için derinden takdirlerini sunar*

Anma Bölümü

Kraliyet Komisyonu, Hicrî takvimin 7. ayının 7. günü olan 7 Recep 1440'da gerçekleşen 15 Mart 2019 tarihli terör saldırısını saygıyla anmaktadır.

Kraliyet Komisyonu 51 şehidi saygıyla anmaktadır. Bu kişiler soruşturmamızın merkezinde yer almıştır.

51 şehidin hikayelerinin unutulmayacağı ve bizler ile gelecek nesillere ilham vereceğini ummaktayız.

Kraliyet Komisyonu aynı zamanda sağ kalanlar ve tanıklara da teşekkür etmektedir. Terör saldırısının 51 şehidinin whānau'su, sağ kalanları ve tanıkları ile bu kişilerin whānau'larına huzurlu bir yaşam dilemekteyiz.

Kia whakatōmuri te haere whakamua

*Gözlerimi geçmişe dikmiş halde,
geri geri geleceğe doğru yürüyorum.*

Bu whakataukī veya 'deyiş', geçmiş, şimdi ve geleceğin birbirine dolanmış olarak görüldüğü Māori zaman perspektifi ile ilgilidir. Zaman kavramının bu biçimde ele alınmasıyla geçmiş geride bırakılmaz, geleceğe giderken yanımızda götürdüğümüz bir unsurdur.

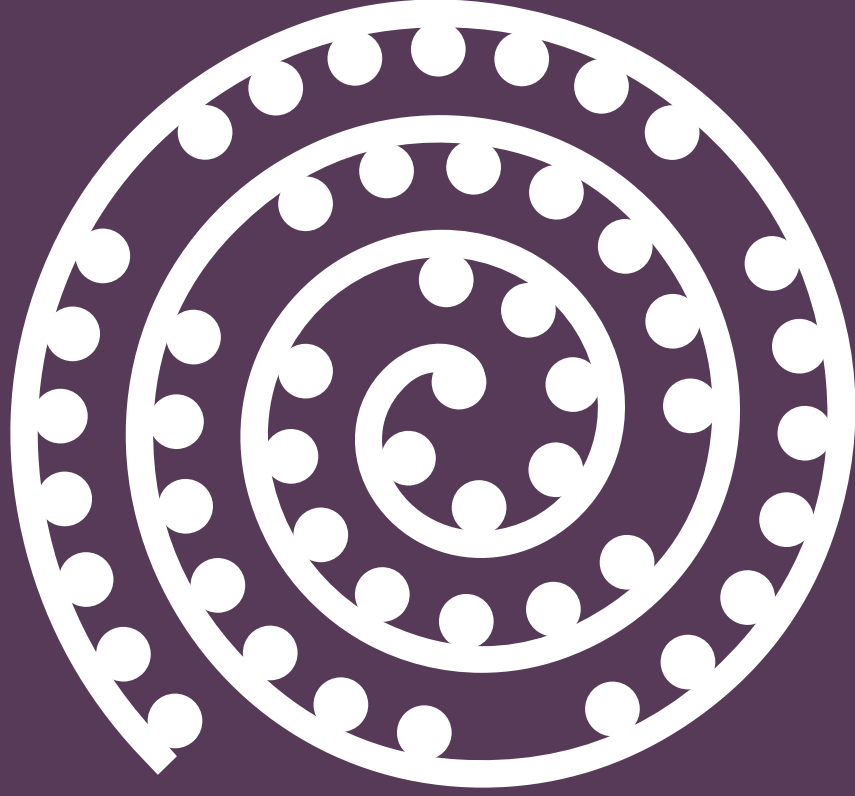

This is our home
Ko hotau 'api eni
这是我们的家
Dies ist unser Zuhause
ہے رہنے گارا امہ سی
Bu bizim evimiz
यह हमारा घर है

Ko tō tātou kāinga tenei

這是我們的家
এটাই আমাদের বাড়ি
Nous sommes chez nous ici
یہ روک رہنومز اد
Kani waa guriga naga
O le mātou 'āiga tenei
یہ ہمارا گھر ہے

Sembolümüzün ilham kaynağı sürekli ve uzun süredir kullanılan Aotearoa Yeni Zelanda simgesi olan kuru'dur.

Açılan eğrelti otu yaprakları, huzur, sakinlik, gelişim, pozitif değişim ve uyanmayı temsil eder. Bu huzur boyutu, İslam inancının anlamında da mevcuttur.

Bu taonga ve Yeni Zelandalıların daha güvenli ve kapsayıcı bir topluluk haline gelmeleri için izlemesi gereken yolculuk arasında paralellikler bulunduğunu düşünüyoruz.

Yedi açılan eğreltiotu yaprağı grubundan oluşan kuru tasarımı, Hicrî takvimin 7. ayının 7. günü olan 7 Recep 1440'da gerçekleşen 15 Mart 2019 tarihli terör saldırısına da atıfta bulunmaktadır.

Selamünaleküm ve tēnā koutou.

- 1 Sözlerimize, 15 Mart 2019'da yaşanan terör saldırısının hayatları sonsuza dek değişmiş olan 51 şehidin whānau'su, sağ kalanları ve tanıkları ile bu kişilerin whānau'larını anarak başlamak istiyoruz. Masjidain'de saldırıya uğrayanlar, barışçıl bir ibadet için bir araya gelmiş olan Yeni Zelandalıydı. Terörist 51 kişiyi öldürdü ve 40 kişiyi de öldürme teşebbüsünde bulundu. Kendisinin sergilediği bu gaddarlık, acınacak ve anlam verilemez bir nitelikteydi.
- 2 Terör saldırısının arkasında aşırı sağcı, İslamofobik bir ideoloji yatmaktaydı. Amacı, Yeni Zelanda'da kaos ve düzensizliğe neden olmaktı. Bu kişi, bu amacına ulaşamadı. Saldırıdan sonraki günler, haftalar ve aylarda Yeni Zelandalılar bu saldırıdan etkilenenlerin çevresinde toplanarak ırkçılık, radikallik ve radikal şiddete karşı düşüncelerini dile getirdi. Ortak değerlerimiz, kolektif hayatlarımız ve Yeni Zelanda'da yaşamının ne anlama geldiği ile ilgili olarak ulusça düşünme fırsatı bulduk.
- 3 Ülkenin ne olup bittiğini, bunun nedenini ve gelecek saldırılara dair risklerin azaltılması için yapılması gerekenleri bilmesi gerekiyordu. Bu Kraliyet Soruşturma Komisyonu kuruldu. Bu Komisyonun Üyeleri olarak görev yapmak onur ve gurur vericiydi.
- 4 Soruşturmamızın temelinde, 51 şehidin whānau'su ile terör saldırısının hayatta kalanları ve tanıkları ile whānau'ları yer almaktaydı. Onları dinlemek ve kültürel açıdan uygun bir biçimde onlarla etkileşimde bulunmak istedik.
- 5 Bizleri cömertçe evlerine davet edenlerin olması onur vericiydi. İnsanlar Yeni Zelanda sevgilerinin yanı sıra yaşadıkları yas ve travmayı ve tüm Yeni Zelanda toplulukları arasında daha iyi bir bağ kurulması yönündeki dileklerini paylaştı. Yaşamları alt üst olan bu kişiler, geleceğe baktıklarında Yeni Zelanda için umutlarını koruyabiliyordu.

- 6 Terör saldırısını planlayan ve gerçekleştiren bireyin hayatını ayrıntılı olarak inceledik. Özellikle Yeni Zelandalıları bu tür saldırılardan korumakla görevli olanlar olmak üzere Kamu sektörü kuruluşlarına zor sorular yönlendirdik.
- 7 İstihbarattan sosyal uyuma kadar değişen konu başlıkları hakkında Yeni Zelanda'dan ve uluslararası kapsamda faaliyet gösteren bir dizi uzmanla bir araya geldik. Yüzlerce kişi bizimle görüştü, bize yazdı, kanıtlar sağladı ve mülakata katıldı. 1100'den fazla kişi gönderimde bulundu.
- 8 Bizimle bu kadar açık ve dürüst bir şekilde iletişim kuran herkese minnettarız. İleride tüm Yeni Zelandalıların fayda sağlaması için bu soruşturmaya samimi ve candan bir biçimde destek olma niyeti taşıdıklarını gördük. Bu, özellikle görüşleri raporumuza büyük oranda katkı sağlayan Müslüman Topluluğu Referans Grubu üyelerinde gözlemlediğimiz bir durumdu. Benzer şekilde, 51 şehidin whānau'su ile terör saldırısının hayatta kalanları ve tanıkları ile whānau'ları ile iletişim kurmamızda bize destek olan Just Community ve Navigate Your Way'e de müteşekkirimiz.
- 9 Avustralya, Norveç, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki istihbarat ve güvenlik kurumlarının liderleri ile uluslararası uzmanlara bize zaman ayırdıkları ve kıymetli uzmanlıklarını bizimle paylaştıkları için teşekkür ederiz. Soruşturmamız ve bu rapor için kritik önem taşıyan bağımsız uzmanlıklarını ve görüşlerini sağlayan Lord Hogan-Howe QPM ve John McKinnon CNZM QSO'ya da özellikle teşekkürlerimizi sunarız.
- 10 Son olarak, çeşitlilik barındıran görüşlerini, becerilerini ve deneyimlerini bizlerle paylaşarak daha kuvvetli bir yaklaşımda bulunmamızı sağlayan Kraliyet Komisyonu sekreterliği ve danışmanlarına da müteşekkirimiz.
- 11 Bu raporda hem geniş kapsamlı hem de ayrıntılı önerilerde bulunduk. Bu öneriler, daha güvenli ve daha uyumlu bir Yeni Zelanda'nın yapı taşlarını oluşturacaktır.

Hon Sir William Young KNZM
Başkan

Jacqui Caine
Üye

İçerik indeksi

Anma Bölümü	2
Önsöz	7
İdari Özet	10
Bir araya getirilmiş bulgular	20
Önerilerin özeti	22
Son not	36

İdari Özet

- 1 15 Mart 2019'da yaşanan yıkıcı terör saldırısından on gün sonra, Hükümet, yaşananlara dair bir soruşturma yapılması ve rapor hazırlanması için genellikle kamu nezdinde azami önem taşıyan hususlar için başvuru bir birim olan Kraliyet Soruşturma Komisyonunun kurulacağını duyurdu.
- 2 Terör saldırısı, mevcut durumda terör faaliyetleri, 51 kişinin cinayeti ve 40 kişi için cinayete teşebbüsten hüküm giymiş olan Brenton Harrison Tarrant tarafından gerçekleştirildi. Kendisi şartlı tahliye olmaksızın ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı. Raporumuzda genel olarak kendisinden "birey" olarak bahsedeceğiz. Bu raporda adı bir kez daha geçmeyecek.
- 3 Hükümet tarafından belirlenen Yönlendirme Koşulları bizi üç geniş alanı soruşturmaya yönlendirdi; bireyin eylemleri, ilgili Kamu sektörü kuruluşlarının eylemleri ve gelecekte bu tür terör saldırılarını önleyebilecek her türlü değişiklik. Bu, kanıtların detaylı ve adli bir yaklaşımla incelenmesini gerektiriyordu. Bu husus, ayrıca Yeni Zelandalı'ları korumak ve birbirine bağlamak için kurulmuş olan sistem ve kurumlar ile ilgili olarak geniş çaplı bir biçimde düşünmemize yol açtı.
- 4 Yönlendirme Koşullarımız gereği aşağıdakiler ile ilgili olarak bulgular elde etmemiz gerekiyordu:
  - 4(a) ilgili sektörü kuruluşlarına terör saldırısı konusunda onları uyarabilecek ya da uyarılmış olması gereken herhangi bir bilginin sağlanıp sağlanmadığı ya da başka şekillerde sunulup sunulmadığı ve bu tür bilgilerin sağlanmış veya başka şekillerde sunulmuş olması durumunda, kuruluşların bu bilgilere nasıl bir yanıt verdiği ve ilgili yanıtın uygun olup olmadığı;
  - (b) ilgili kuruluşlar arasında bilgi paylaşımında herhangi bir sorun olup olmadığı dahil olmak üzere ilgili sektörü kuruluşları arasındaki etkileşim;
  - (c) ilgili sektörü kuruluşlarının terörle mücadele kaynaklarının uygun olmayan şekilde odaklanması ya da diğer terör tehditlerine öncelik verme nedeniyle terör saldırısını öngörmemiş veya bu saldırı için planlama yapmamış olmasının söz konusu olup olmadığı;
  - (d) herhangi bir ilgili sektörü kuruluşunun gerekli standartları karşılamaması ya da başka şekillerde kısmen veya tamamen kusurlu hareket etmesinin söz konusu olup olmadığı ve
  - (e) eksiksiz bir rapor sağlamak için gerekli olan kapsamda soruşturmanın amacıyla ilgili diğer hususlar.
- 5 İlk dört soruyu terör saldırısı ile ilgili açılardan Kamu sektörü kuruluşlarının hatalı olup olmadığı ile ilgili sorular olarak ele aldık

- 6 Ayrıca geleceğe dönük olarak da önerilerde bulunmamız gerekiyordu.
- 7 Soruşturmamızın temelinde, 51 şehidin whānau'su ile terör saldırısının hayatta kalanları ve tanıkları ile whānau'ları yer almaktaydı. Müslüman toplulukları ile bağlantı kurulması, Yönlendirme Koşullarımızdaki beklentilerden biri olmakla birlikte atılması gereken doğru adımdı. Bu şekilde oldukça değerli görüşler elde ettik.
- 8 51 şehidin whānau'su ile terör saldırısının hayatta kalanları ve tanıkları ile whānau'larından hükümet desteğinin alınmasıyla ilgili zorluklar dahil olmak üzere terör saldırısının devam eden etkileri ile ilgili görüştük. Müslüman topluluklar ile daha geniş kapsamlı bir etkileşim kurarak, Kamu sektörü ile ilgili sıkıntılarının çok öncesine dayandığını öğrendik. Müslüman topluluklar ırkçılık, ayrımcılık ve terörist muamelesi görme ya da terörist oldukları şüphesiyle yaşama konusundaki deneyimlerinin yanı sıra nefret söylemi, nefret suçu ve terörün hedefi olmaya yönelik korkularından samimi bir biçimde bahsetti.
- 9 Görüştüğümüz topluluklar daha iyi bir sosyal uyum görmek istiyordu ve bize insanların kendilerini güvende ve rahat hissetmelerine yardımcı olmak için daha yakın topluluk bağlantıları kurulmasını arzu ettiklerini söylediler. Sosyal uyum, üretkenliğin artmasının yanı sıra insanların mutlu, ödüllendirici ve katılım sağladıkları hayatlar sürmesini içeren doğrudan faydalara sahip. En önemlisi, aynı zamanda insanların terör dahil olmak üzere radikal ve şiddet içeren davranışlara meyilli hale gelme olasılığının da azalacağı anlamını taşıyor.
- 10 Bireye ateşli silah kullanma ruhsatı verilmiş olması ile ilgili kamu nezdinde kuvvetli endişeler mevcuttu. Ateşli silah sahiplerinden aldığımız gönderimlerin büyük bir kısmı, ateşli silahlar için ruhsat verme sürecini zorlaştırmamız, büyük miktarda ateşli silah ve mühimmat satın alımlarını daha iyi takip etmemiz ve endişe verici davranışların bildirilme yükümlülüğü yönündeydi. Çoğu kişi askeri tarzda yarı otomatik ateşli silahların yasaklanmasının sorumlu ateşli silah sahiplerini gereksiz bir biçimde cezalandırıldığını düşündüğünü, bunun yerine ruhsatlandırma sisteminde iyileştirmeler yapılmasını tercih edeceğini belirtti.
- 11 *Bölüm 4: Terörist*, bireyin yaşamı, geçmişi ve özellikle terör saldırısını planlama ve hazırlama süreci ile ilgili kapsamlı soruşturmalarımızın sonucunda hazırlanmıştır. Bazı kişilerin bu kişi hakkındaki bilgileri okumak istemeyebileceğini anlıyor olsak da bu aşırı görüşleri etkileyenin ne olduğuna, terör saldırısı için neden Yeni Zelanda'yı tercih ettiğine ve nasıl Kamu sektörü kuruluşlarının dikkatinden kaçtığına dair bir rapor hazırlamamız gerekiyordu.
- 12 Birey, Mart 2019'da 28 yaşında olan beyaz, Avustralyalı bir erkektir. Genç yaşlardan itibaren ırkçı davranışlar sergilemiştir. Hayatındaki deneyimler, kin duymasını tetiklemiş ve radikalleşerek tehdit olduğunu düşündüğü kişiler hakkında aşırı sağcı görüşler oluşturmasını tetiklemiş gibi görünmektedir. Nihayetinde, şiddete yönelmiştir.

- 13 Birey, 17 Ağustos 2017 tarihinde Yeni Zelanda'ya gelmiştir. Bir Avustralyalı olarak Yeni Zelanda'da yaşama hakkı bulunmaktadır. Ülkeye varışından sonraki birkaç gün içinde Dunedin'e taşınmış ve bu aşamadan itibaren hayatını büyük oranda terör saldırısını planlamaya ve saldırıya hazırlanmaya tahsis etmiştir. Terör saldırısı öncesinde ve sırasında çevrim içi platformları kullanımını inceledik. Ayrıca, bu bireyin nasıl bir ateşli silah ruhsatı aldığını ve sonrasında ateşli silahları ve mühimmatı nasıl yasal olarak edinebildiğini araştırdık. Ateşli silahlarda uzmanlık kazanarak, spor salonunda egzersiz yaparak ve kas kütlesini artırmak için steroid kullanarak terör saldırısına hazırlandığını takip ettik.
- 14 Bireyin herhangi bir yakın arkadaşı bulunmamaktaydı ve kendisi büyük oranda sosyal durumlardan kaçınıyordu; bu bağlamda sosyal açıdan kendisini izole etmiş bir kişiydi. Mali bağımsızlığı bulunmaktaydı ve çok fazla yere seyahat etmişti. Terör saldırısı için planlama ve hazırlık sürecinde, sistemli ve tek bir amaca yönelik olarak hareket etmişti. Birey, kendisini iyi bir şekilde gösterebiliyor ve şüpheleri çekmeden hareket edebiliyordu. Tehdit teşkil eden biri olarak tanımlanmamıştı. raporda bunun nedenlerini daha ayrıntılı olarak irdeledik.
- 15 Raporda *Bölüm 4: Terörist* kısmında ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi, bireyin tek başına hareket ettiği kanaatindeyiz.
- 16 *Bölüm 5: Ateşli silah ruhsatı* kısmında ateşli silahlara daha yakından bakacağız.
- 17 Bireyin Yeni Zelanda'da neredeyse hiçbir geçmişi olmamasına rağmen ateşli silah ruhsatı başvurusu ülkeye varışını takip eden yaklaşık üç aylık süreçte kabul edilmiştir. Kız kardeşini referans göstermiş ancak kardeşi Avustralya'da yaşadığından ateşli silah ruhsatlandırma personeli tarafından ikinci bir referans istemiştir. Nihayetinde kendilerini bireyin "arkadaşı" olarak tanıtan, Yeni Zelanda'da yerleşik iki kişi (bir yetişkin ve ebeveyni)" uygun ve münasip" bir kişi olduğunu belirterek bireye referans olmuştur. Yetişkin (kendisinden "oyun arkadaşı" olarak bahsedeceğiz) on yıl boyunca bireyle çevrim içi bilgisayar oyunları oynamış ancak bu on yıllık süre içinde fiziksel olarak yalnızca 21 gün kendisiyle bir araya gelmiştir. Oyun arkadaşının ebeveyni, dört yıllık süre içinde birey ile fiziksel olarak yaklaşık yedi gün bir araya gelmiştir. Her iki durumda da birey ile düzensiz aralıklarla zaman geçirilmiştir.
- 18 Ateşli silah ruhsatı başvuru sürecinde oyun arkadaşı ve ebeveyninin bireyi referans olacak kadar iyi tanıyıp tanımadığına yeterli dikkatin gösterilmediği sonucuna varmış bulunuyoruz. Başvurunun o sırada onaylanmaması ya da başka bir şekilde ele alınması durumunda neler olabileceğini tartıştık.
- 19 Yeni Zelanda Polisinin ateşli silah ruhsatlandırma sistemi idaresinin gerekli standartları karşılamadığını tespit ettik. Bunun nedeni, ruhsatlandırma personeline yeterli yönlendirme ve eğitimin sunulmaması ve belirtilen referanslar ile yüz yüze mülakat gerçekleştirilemeyen başvuru süreçleriyle ilgilenmek için yeterli rehberliğin sağlanmamasıdır.

- 20 Bağlamsal olarak ateşli silah ruhsatında yapılacak değişiklikler kapsamımız dışında kaldığından, yarı otomatik ateşli silahlar ile ilgili yönetmeliği irdeleneceğiz. Bu yönetmelik gevşek ve suistimale açık olduğundan birey, yanlış yönlendirme yoluyla bundan faydalanmıştır. Yeni Zelanda'da bir terör saldırısında yüksek oranda ölümcül silahların kullanılma riski birkaç durumda dile getirilmiştir. Bir uyarı, 2011 yılında Norveç'te Oslo ve Utøya Adası'nda yaşanan ve yarı otomatik bir tüfeğin kullanıldığı terör saldırısının ardından geldi.
- 21 Kamu sektörü kuruluşlarının terör saldırısı öncesinde terörist hakkında bildiklerini *Bölüm 6: Kamu sektörü kuruluşlarının terörist hakkında bildikleri* kısmında ayrıntılı olarak irdeleneceğiz. Daha geniş kapsamlı olarak Kamu sektöründe faaliyet gösteren 217 kuruluşa ayrıntılı sorular yönlendirdik ve on kuruluşun bireyle ilgili olduğuna ikna olduğumuz bilgilere sahip olduğunu tespit ettik.
- 22 Doğrudan terör saldırısına atıfta bulunan tek bilgi, bireyin terör saldırısının başlamasından yalnızca sekiz dakika önce Parlamento Hizmetlerine (ve siyasetçilere, medya kuruluşlarına ve bağımsız gazetecilere) gönderdiği bir e-postaydı. Saldırı ile ilgili kritik bilgiler (konum açısından) e-postaya ekli ve bağlantılı olan 74 sayfalık bir manifesto içinde yer almaktaydı. Parlamento Hizmetlerinin e-postayı açması, okuması ve manifestoya anlam vermesi, ardından da ayrıntıları Yeni Zelanda Polisine aktarması birkaç dakikayı buldu. Bu anda terör saldırısı daha yeni başlamıştı. Bu konuyu *Bölüm 6: Kamu sektörü kuruluşlarının terörist hakkında bildikleri* kısmında ayrıntılı olarak irdellemekteyiz ve bu süreçte Parlamento Hizmetlerinin doğru prosedürleri izlediği ve hızla harekete geçtiğine kanaat etmekteyiz.
- 23 Birey hakkında sahip olunan diğer bilgiler büyük oranda önemsiz nitelikteydi. Sonradan baktığımızda bunların bir kısmının bireyin planlama ve hazırlık süreçleriyle ilgili olduğunu görebildik. Ancak bu bilgiler o aşamada parçalar halinde mevcut olduğundan bu sırada bu çok da belirgin değildi. Bu bilgiler tek başına ele alındığı Kamu sektörü kuruluşlarını bir terör saldırısını engelleme konusunda uyarabilecek nitelikte değildi. Terörle mücadele çalışmalarına katılan Kamu sektörü kuruluşları, tıbbi bilgiler ile ateşli silah ruhsatı kayıtları gibi bilgiler toplayacak ve bir araya getirecek yapıda değildir. Bu konuyu *Bölüm 6: Kamu sektörü kuruluşlarının terörist hakkında bildikleri* kısmında irdellemekteyiz.
- 24 Raporda *Bölüm 7: Bir potansiyel teröristin tespiti* kısmında teröristlerin tespit edilmesi ve engellenmesinin önünde yer alan zorluklardan bahsetmekteyiz. Tek başına hareket eden kişiler tarafından gerçekleştirilen terör saldırıları, emniyet ve kanun uygulayıcılarının bu saldırıları algılaması ve durdurmasını zorlaştırmaktadır. Buna rağmen, tek başına hareket eden kişiler tarafından gerçekleştirilmesi amaçlanan birçok terör saldırısı engellenmiştir. Bu bölümde, terörle mücadeleyi daha yakından incelemede önce etkin olan sorunlardan bazılarını sınımadan geçirmek ve açıklamak için bireyi bir örnek vaka olarak kullanacağız.

- 25 Terörle mücadele çalışmaları (daha kapsamlı ulusal güvenlik sisteminin alt kümesini oluşturur) *Bölüm 8: Terörle mücadele çalışmalarının değerlendirilmesi* kısmında irdelenmektedir. Terörle mücadele çalışmalarına katılan Kamu sektörü kuruluşları genellikle Başbakanlık ve Kabinenin Ulusal Güvenlik Grubu, Resmi İletişimler Güvenlik Ofisi, Yeni Zelanda Göçmenlik Birimi, Yeni Zelanda Gümrük Hizmetleri, Yeni Zelanda Polisi ve Yeni Zelanda Güvenlik İstihbarat Servisini içermektedir.
- 26 Terörle mücadele çalışmaları hakkında ele almamız istenen en anlamlı sorular, Kamu sektörü kuruluşlarının terörle mücadele kaynaklarının uygun olmayan şekilde odaklanması ya da diğer terör tehditlerine öncelik verme nedeniyle terör saldırısını öngörmemiş veya bu saldırı için planlama yapmamış olmasının söz konusu olup olmadığı ile ilgiliydi. Bu sorunun kolay bir cevabı olmasa da sorunların üzerinde sistemli bir biçimde çalışmış bulunmaktayız.
- 27 Burada fark edilmesi gereken bir bağlam mevcut. İstihbarat ve güvenlik kurumları nispeten çok az sosyal kabulleğe sahip. Bu ve irdelediğimiz diğer nedenlerden dolayı, terörle mücadele çalışmalarına katılan Kamu sektörü kuruluşlarının yeterliliği ve kapasitesi çoğu kişinin düşündüğünden çok daha sınırlıdır. İstihbarat ve güvenlik kurumlarının Yeni Zelanda'da kitlelerin izlenme eylemlerine katıldığı fikri bir söylenceden ibarettir. 2014 yılına döndüğümüzde, istihbarat ve güvenlik kurumlarının hassas bir durumda olduğunu görüyoruz. 2016 yılının ortalarına kadar bir yeniden inşa etme süreci gerçekleşmedi ve terör saldırısının gerçekleştiği 2019 yılında bu süreç hala tamamlanmamıştı.
- 28 Değerlendirmemizde temel olarak 2016 ve 15 Mart 2019 arası döneme odaklandık. Bu süreçte, terörle mücadele kaynaklarının kapsamlı olmasa da birincil odak noktası, İslami radikal terörizm tehdidi olarak görülmekteydi. Terörle mücadele kurumlarının olası aşırı sağcı terör faaliyetleri ile ilgili işaretleri takip ettiğini de vurgulamak gerekir. Dolayısıyla, İslami radikal terör tehdidinde odaklanılması, ortaya çıkan diğer işaretlerin ele alınmadığı anlamına gelmiyordu.
- 29 2016 yılında Yeni Zelanda Güvenlik İstihbarat Servisi, diğer ortaya çıkan terör tehditlerinin temel bir resminin (anlayışının) oluşturulmasını önemli bir hedef olarak ele alsada bunu yalnızca ilgili kapasiteye sahip olduklarında ulaşabilecekleri bir hedef olarak görmekteydi. Bu çalışmalar, nihayetinde Mayıs 2018'de başlatıldı ve projelerden biri Yeni Zelanda'da aşırı sağcı görüşlerin anlaşılmasına odaklanılmasıyla ilgiliydi. Bu süreçte, Yeni Zelanda Güvenlik İstihbarat Servisi aşırı sağcı görüşlere dair sınırlı bilgiye sahipti ve terör saldırısı Yeni Zelanda'da yaşandığında bu konudaki çalışmalar henüz tamamlanmamıştı.
- 30 Yeni Zelanda Polisinin istihbarat işlevleri azaltılmıştır ve 2015 itibarıyla stratejik terör tehdidi değerlendirmelerini yapmaya son vermiştir.
- 31 Terörle mücadele kaynaklarının uygun olmayan şekilde İslami radikal terör tehdidinde odaklandığı sonucuna varmış olsak da bunun nedenlerinin irdelenmesi gerekmektedir.

- 32 Terörle mücadele kaynaklarının İslami radikal terör tehdidine odaklanması yönündeki endişemiz süreçle ilgilidir. Bunun iki yönü bulunmaktadır. Öncelikle, diğer olası terör tehditleri etkili bir biçimde değerlendirilmemiştir. Dolayısıyla, terörle mücadele kaynaklarının odaklanma oranı ile ilgili bu görüş, karşılaştırmalı bir risk analizine dayalı değildir. İkinci olarak bu bağlamda ilerlemek için sistem genelinde bilgi dahilinde bir karar alınmamıştır. Bununla tüm ilgili Kamu sektörü kuruluşları tarafından iyi anlaşılmayan potansiyel bir terör tehdidi bulunduğuna dair bilgi sahibi olunarak verilmiş olan bir kararı kastetmekteyiz. Bunun da kısaca açıklanması gerekiyor.
- 33 Yeni Zelanda Güvenlik İstihbarat Service, kısıtlı terörle mücadele kaynaklarını ortaya çıkan İslami radikal terör tehdidine odaklamaya karar vermiştir. Bunun nedeni kısmen, 2018 yılının ortasına kadar bu tehdidi ele alma kapasitesinin bulunmaması ve diğer tehditler için bir referans oluşturulması olmuştur. Terörle mücadele çalışmalarına katılan diğer Kamu sektörü kuruluşları bu yaklaşım ve risklerin azaltılmamasını içeren sonuçlarıyla ilgili olarak karar alma sürecine katılmamıştır. Dolayısıyla, bu temelde ilerleme konusunda bilgiye dayalı ve sistem genelinde uygulanan bir karar bulunmamaktadır ve bunun uygun olmadığını düşünmekteyiz.
- 34 Nihayetinde, kaynakların İslami radikal teröre odaklanmasının bireyin terör saldırısı için planlama ve hazırlık sürecinde tespit edilmemiş olmasının nedeni olmadığını tespit etmiş bulunuyoruz. Bireyin hareket güvenliği ile ilgili tutumu, terörle mücadele çalışmalarının yürütüldüğü mevzuat kapsamında ruhsatlandırma ortamı ve terörle mücadele kuruluşlarının sınırlı kapasite ve yeterliliğe sahip olması nedeniyle bu kişinin şans eseri tespit edilme dışında herhangi bir şekilde tespit edilmesinin mümkün olmadığı aşikardır. Az önce irdelediğimiz endişeler ve *Bölüm 8: Terörle mücadele çalışmalarının değerlendirilmesi* kısmında ele alacağımız diğer sistemik sorunlara rağmen, bireyin tespit edilmemiş olmasında istihbaratın bir kusuru olmadığı görüşündeyiz.
- 35 Terörle mücadele çalışmalarını daha kapsamlı bir şekilde inceledik. Halihazırda sosyal onay, yeterlilik ve kapasitenin sınırlı olmasından bahsetmiştik. Son on yıllık dönemin ortalarına kadar terörle mücadele özneleri ile istihbarat ve güvenlik siyasi ve kamusal alanlarda toksik bir hal almıştır. Siyasi açıdan bu alanda çok az sorumluluk üstlenilmiştir. Kamu sektörü yönetimi, terörle mücadele çalışmalarına katılan Kamu sektörü kuruluşları ile merkezi olmaktan uzaklaştırılmış bir ulusal güvenlik sistemi yoluyla parçalara bölünerek koordinasyonu zayıf şekillerde hareket etmiştir.
- 36 Belirtildiği gibi, istihbarat ve güvenlik kurumlarının kapasite ve yeterliliğinin yeniden inşası 2016 yılının ortalarında başlamıştır. Her ne kadar ilerleme sağlanmış olsa da kayda değer düzeyde daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, ulusal bir istihbarat ve güvenlik kurumunun oluşturulması dahil olmak üzere sistemik değişikliklerin de yapılması gerekmektedir. Bu, terörle mücadele ve şiddet içeren aşırı eylemlerle mücadeleye daha sistemik bir biçimde yaklaşılmasını sağlayacaktır. Yeni kuruluşun idari sorumlusu, istihbarat ve güvenlik alanında ulusal danışman olarak görev yapacak ve kuruluş yalnızca istihbarat

ve güvenlik sorunlarına odaklanabilme avantajına sahip olacaktır. Bu kuruluş, kapsamlı stratejik politika tavsiyeleri sağlayacak, terörle mücadele stratejisi geliştirecek ve ilgili ulusal güvenlik mevzuatını uygulayacaktır. Kurum, ufuk taraması ile desteklenen şekilde istihbarat değerlendirmelerinin geliştirilmesinin sorumluluğunu üstlenecek ve performans yönetimi çerçevesinin tasarımından sorumlu olacak ve bu alandaki ilerlemeyi takip edecektir.

- 37 Odak noktamız terörle mücadele çalışmaları olsa da yaptığımız temel önerilerin tüm tehditler ve istihbarat sorunları ile ilgili olarak sistem genelinde bir değişikliği öngördüğünün farkındayız. Terörle mücadele sorumluluklarının genel sorumluluktan ayrıştırılması pratik bir yaklaşım olmayacaktır.
- 38 Bununla beraber diğer ayrıntılı öneriler *Bölüm 10: Öneriler* kısmında verilmiştir.
- 39 Önerilerimizin eksiksiz bir biçimde uygulanması, terörle mücadele çalışmalarının daha fazla kapasite ve yeterlilikle, kısıtlayıcılığı daha düşük bir mevzuat çerçevesinde daha organize bir biçimde yürütülmesini sağlayacaktır. Bu alanda daha fazla siyasi ve kamusal katılım, tartışma ve daha kuvvetli bir gözetim görmeyi bekliyoruz. Bu, halkın güvenini ve bu şekilde de sosyal kabulü artıracaktır. Terörle mücadele hakkında konuşmanın normalleştiğini görmeyi umuyoruz. Önerilerimiz, bunun oluşması için mekanizmaları sağlayacaktır.
- 40 Bugüne kadar bu tür tartışmaların yürütülmemesinin sonuçları olmuştur.
- 41 2015 yılından bu yana, birbiri ardına iktidara gelen hükümetler, halka dönük bir terörle mücadele stratejisini benimsemekte isteksiz olmuştur. Bunun bir nedeni, Müslüman toplulukların daha fazla damgalanmasından kaçınmak olmuştur. Ancak bu tür bir strateji halkla paylaşılmış ve “bir şey görürseniz, bunu bildirin” politikası benimsenmiş olsaydı, bireyin plan ve hazırlıklarının terörle mücadele kuruluşlarına bildirilmesi mümkündü. Şimdi baktığımızda, bu tür bir ihbarın terör saldırısının engellenmesi açısından en iyi fırsat olduğunu görebiliyoruz. Halka dönük bir terörle mücadele stratejisi aynı zamanda kalabalık yerleri daha da güvenli bir hale getirecek ve olası hedefleri saldırıdan koruyacak politikalar içerecektir. Bu tür politikaların uygulanması durumunda, 15 Mart 2019’da yaşanan saldırıda daha az kişinin hayatını kaybetmesi mümkündü. Bununla birlikte, bir teröristin Yeni Zelanda’nın yarı otomatik ateşli silahlar yönetmeliğindeki boşluklardan faydalanabileceği daha önceden fark edilebilseydi, 15 Mart 2019’da bir terör saldırısı yaşanmayabilirdi.
- 42 Dikkate aldığımız son sorun kümesi olan Yeni Zelanda’da sosyal uyum, kapsayıcılık ve çeşitliliğe yaklaşım da *Bölüm 9: Sosyal uyum ve çeşitliliğin benimsenmesi* kısmında ele alınmaktadır.
- 43 Sosyal uyum, kapsayıcılık ve çeşitlilik başlangıçta çalışma planımızın bir parçası değildi. Ancak soruşturmamız ilerledikçe ve topluluklar ile iletişimimiz arttıkça, bu temaların da dikkate alınmasının gerektiği açığa çıktı. Sosyal uyum, bireyler ve topluluklara birçok doğrudan fayda sağlayabilir. Bunun aksine, siyasi, toplumsal, kültürel, çevresel, ekonomik,

etnik veya dini farklar çevresinde kutuplaşmış olan topluluklarda radikal düşüncelerin gelişmesi ve yaygınlaşması daha olasıdır. Sosyal uyum, kapsayıcılık ve çeşitliliği inşa etme yönünde yapılacak olan çalışmalar, aşırı görüşlerle mücadele edilmesi veya bunların önlenmesinde katkılar sağlayabilir. Ayrıca, uyumlu, kapsayıcı ve çeşitliliği kucaklayan bir topluma sahip olmak başlı başına iyi bir gelişme olacaktır.

- 44 Kamu sektörü kuruluşları, yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum ile toplulukların daha uyumlu bir toplumu nasıl destekleyebileceği ve neden desteklemesi gerektiği üzerinde çalışmalar yaptık. Kamu sektörü çalışmaları parçalara bölünmüş durumdadır ve mevcut durumda bu kuruluşlarla etkileşimde bulunan topluluk grupları için bu kuruluşlar engelleyici niteliktedir. Sosyal uyum ile ilgili bir diyalog eksikliği bulunduğu aşikardır. Bir kez daha sistemik bir değişikliğe ihtiyaç duyulduğunu vurgulayarak bu düşünce tarzımızı *Bölüm 10: Öneriler* kısmında açıkladık.
- 45 Bu rapor, terörle mücadele çalışmaları, ateşli silah ruhsatlandırma sistemi, terör saldırısından en çok etkilenenlerin hala devam eden ihtiyaçları, Yeni Zelanda'nın çeşitliliği her geçen gün artan popülasyona verdiği yanıt ve önerilerimizin uygulanması ile ilgili beş kilit alanı kapsayan 44 öneri içermektedir. Bunlar *Bölüm 10: Öneriler* kısmında ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.
- 46 Burada yinelenen bazı temalar ile önerilerimizi göz önünde bulundururken ağırlık verdiğimiz konulardan bir kısmı verilmektedir. Bunlardan en önemlisi, zorlu sorunlarla baş etme ve açıkça etkileşim kurma yönünde ortaya çıkan ihtiyaçtır. Soruşturmamız sürecinde, ateşli silah ruhsatlandırma sistemi, terörle mücadele çalışmaları ve sosyal uyum ile çeşitliliğin benimsenmesi konulu Kamu sektörü faaliyetlerine göz attık. Bunlardan her biri, sınırlı seviyede siyasi sorumluluk üstlenilmesi ve halk nezdinde tartışmaların mevcut olmaması özelliklerini taşımaktadır.
- 47 Yarı otomatik ateşli silahlara dair kontrol eksikliği on yıllardır bilinmektedir ve bir teröristin bu durumdan faydalanabileceği de uzun süre önce, 2011 yılında fark edilmiştir. Ancak ateşli silahlar topluluğunun kuvvetle karşı çıkması nedeniyle bu düzenlemeler kayda değer oranda sıkılaştırılamamıştır.
- 48 Medyadaki ihtilaflar ve halkın istihbarat ve güvenlik kurumları ile kanun uygulayıcı kuruluşların çalışmalarına dair güven ve itimat eksikliği duymasının sonucunda, siyasetçiler terörle mücadele alanında halk katılımını sağlamaktan kaçınmıştır.
- 49 Sosyal uyum ile kapsayıcılığın inşa edilmesi ve çeşitliliğin kucaklanması hepimizin ulaşmak isteyeceği hedeflerdir. COVID-19'a karşı yanıtların hâkim olduğu, ruh sağlığı ve bağımlılık ile ilgili sorunlar ile ekonomik sıkıntıların arttığı bu dönemde, olası eşitsizlik ve hassasiyetler de çok daha fazla öne çıkmaktadır. Ülke olarak geleceğe baktığımızda, sosyal altyapımızı ve toplumsal dayanıklılığı inşa etmek ve geliştirmek için önümüzde bir fırsat var ve bunu fiziksel altyapıya yatırım yapıldığı gibi gerçekleştirebiliriz. Sosyal uyumu iyileştirme yönündeki hükümet eylemlerin artırılması ve çeşitliliğin benimsenmesinin gerekliliğini gösteren kuvvetli kanıtlar mevcut.

- 50 Bu sorunlar ile ilgili olarak siyasi katılımın çok kolay sağlanamayacağını kabul ediyoruz. Ancak zor sorunlarla yüzleşmek ve halk genelinde diyalogları sürdürmek kritik önem taşıyor. Halka dönük bir terörle mücadele stratejisini desteklememenin ve terör saldırısı öncesinde ateşli silahlar üzerindeki denetimi sıkılaştırmamanın sonuçlarından bahsettik. Raporumuzun vatandaşları, yetkilileri ve siyasetçileri herkesin Yeni Zelanda'yı güvenli, emniyetli ve uyumlu bir yer olarak tutma yönündeki görev ve sorumluluklarını anlaması için net bir biçimde diyaloga girme yönünde teşvik edeceğini umuyoruz. Yeni Zelanda'nın nasıl bir ülke olmak istediği hakkında tartışmalar yürütülmesine yönelik bir dürtü zaten mevcut.
- 51 Son olarak, Yeni Zelanda'nın asla şiddet içeren aşırı eylemler ve terörizmden muaf olamayacağını vurgulamak gerekiyor. Dünyanın en iyi sistemlerini uygulasak da kararlı/motive olmuş bir terörist gelecekte Yeni Zelanda'da bir saldırı düzenleyebilir. Ancak toplumda şeffaflığı artırmak ve Yeni Zelandalılar ile açık diyalog yürütmekle başlamak üzere hükümetin atabileceği birçok adım mevcut. Paylaştığımız, toplum olarak ve gelecek nesillere aktarmak üzere muhafaza etmek istediğimiz değerler hakkında ortak bir mutabakat sağlama konusunda hepimizin oynayabileceği bir rol mevcut.

Bir araya getirilmiş bulgular

- 1 Yönlendirme Koşullarımız gereği aşağıdakiler ile ilgili olarak bulgular elde etmemiz gerekiyordu:

- 4(a) ilgili Kamu sektörü kuruluşlarına terör saldırısı konusunda onları uyarabilecek ya da uyarılmış olması gereken herhangi bir bilginin sağlanıp sağlanmadığı ya da başka şekillerde sunulup sunulmadığı ve bu tür bilgilerin sağlanmış veya başka şekillerde sunulmuş olması durumunda, kuruluşların bu bilgilere nasıl bir yanıt verdiği ve ilgili yanıtın uygun olup olmadığı;
- (b) ilgili kuruluşlar arasında bilgi paylaşımında herhangi bir sorun olup olmadığı dahil olmak üzere ilgili Kamu sektörü kuruluşları arasındaki etkileşim;
- (c) ilgili Kamu sektörü kuruluşlarının terörle mücadele kaynaklarının uygun olmayan şekilde odaklanması ya da diğer terör tehditlerine öncelik verme nedeniyle terör saldırısını öngörememiş veya bu saldırı için planlama yapamamış olmasının söz konusu olup olmadığı;
- (d) herhangi bir ilgili Kamu sektörü kuruluşunun gerekli standartları karşılamaması ya da başka şekillerde kısmen veya tamamen kusurlu hareket etmesinin söz konusu olup olmadığı; ve
- (e) eksiksiz bir rapor sağlamak için gerekli olan kapsamda soruşturmanın amacıyla ilgili diğer hususlar.

Kamu sektörü kuruluşlarının terörist hakkında bildikleri

- 2 *Bölüm 6: Kamu sektörü kuruluşlarının terörist hakkında bildikleri* kısmında, bulgularımız için kanıt ve gerekçelerimiz yer almaktadır.
- 3 “Terör saldırısı” önceki yıllar boyunca yaptığı plan ve hazırlıklar kapsamında birey tarafından gerçekleştirilen terör saldırısını ifade etmektedir.
- 4 **Bulgularımız şu şekildedir:**

- a) 15 Mart 2019 öncesinde birey hakkında Yeni Zelanda Kamu sektörü kuruluşlarının elinde bulunan ve onları terör saldırısına karşı uyarabilecek ya da uyarılmış olması gereken tek bilgi, birey tarafından Yeni Zelanda Parlamento’suna gönderilen e-postaydı;
- b) Parlamento Hizmetleri, terör saldırısından hemen önce gönderilen e-postaya karşı, ilgili koşullarda makul görülebilecek bir süre içinde, uygun şekilde hareket etti;
- c) Herhangi bir ilgili Kamu sektörü kuruluşunun elinde bulunan ve onları terör saldırısına karşı uyarabilecek ya da uyarılmış olması gereken başka bir bilgi yoktu veya başka şekillerde sağlanmamıştı; ve
- d) İlgili Kamu sektörü kuruluşları arasında bilgi paylaşımı açısından bir kusur bulunmamaktaydı.

Terörle mücadele çalışmalarının değerlendirilmesi

- 5 *Bölüm 8: Terörle mücadele çalışmalarının değerlendirilmesi* kısmında, bulgularımız için kanıt ve gerekçelerimiz yer almaktadır.
- 6 Yeni Zelanda Güvenlik İstihbarat Servisinin 2018 yılında başlayan referans alma projesi öncesinde Terörle mücadele kaynaklarının İslami radikal terör tehdidine odaklanmış olmasını uygunsuz bulmamızın nedenleri aşağıda sıralanmaktadır:
- bu, diğer ideolojilerle ilişkili terör tehditlerinin bilgilendirilmiş bir değerlendirmesine dayanmamaktaydı;
  - bu tür bir değerlendirmenin bulunamamasına rağmen, terörle mücadele kaynaklarını neredeyse tamamen İslami radikal terör tehdidine tahsis edilmeye devam etmesi gerektiği yönünde, sistem genelinde verilmiş bir kararın sonucunda uygulanmamaktaydı.

7 **Bulgularımız şu şekildedir:**

- kaynakların İslami radikal teröre odaklanmasının, bireyin terör saldırısı için planlama ve hazırlık sürecinde tespit edilmemiş olmasına etkide bulunmamıştır. Bu nedenle, terörle mücadele çalışmalarına katılan Kamu sektörü kuruluşları terör saldırısını öngörmekte veya bu saldırıya karşı planlama yapmakta, terörle mücadele kaynaklarının uygun olmayan şekilde odaklanması nedeniyle başarısız olmamıştır.
- terörle mücadele çalışmalarına katılan hiçbir Kamu sektörü kuruluşunun gerekli standartları karşılamadığı ya da bireyin terör saldırısı için planlama ve hazırlık süreçlerinin tespiti için önemli hususlarda başka şekillerde kusurlu olduğu tespit edilmemiştir.

Ateşli silah ruhsatı

- 8 *Bölüm 5: Ateşli silah ruhsatı* kısmında, bulgularımız için kanıt ve gerekçelerimiz yer almaktadır.

9 **Bulgularımız şu şekildedir:**

- Yeni Zelanda polisi, ateşli silah ruhsatlandırma sisteminin idaresinde aşağıdaki açılardan gerekli standartları karşılamamıştır:
  - Silah Kılavuzu, Ana Güvenlik İncelemesi Rehberi ve Ateşli Silah Güvenlik İncelemesi Rehberi başvuru sahibinin yüz yüze mülakat verebilecek bir yakın akrabasını referans gösteremeyeceği, başvuruların işlenmesi açısından tutarlı ve eksiksiz bir rehberlik sağlamamaktadır;
  - Yeni Zelanda Polisi, ateşli silah ruhsatlandırma personelinin uygulamaları ile ilgili sistemik eğitim alması ve düzenli olarak gözden geçirilmesini sağlamak üzere gerekli düzenlemeleri uygulamaya koymamıştır; ve
  - bireyin ateşli silah başvurusu ile ilgilenilme sürecinde, Yeni Zelanda Polisi oyun arkadaşı ve ebeveyninin bireye referans olacak kadar iyi tanıyıp tanımadığı hususuyla yeterli düzeyde ilgilenmemiştir.

Önerilerin özeti

- 1 Yönlendirme Koşullarımız, aşağıdakiler ile ilgili olarak uygun olduğunu düşündüğümüz tüm önerileri yapmamız yönündeydi:

- 5(1)(a) sınırlama olmaksızın ilgili Kamu sektörü kuruluşları arasında bilgi açıklama, paylaşma ve karşılaştırmada zamanlama, yeterlilik, etkililik ve koordinasyon dahil olmak üzere ilgili Kamu sektörü kuruluşlarının bilgilerin toplanması, paylaşılması ve analiz edilmesi ile ilgili uygulamalarında bu terör saldırısını ya da gelecekteki saldırıları önleyebilecek bir iyileştirme yapılmasının mümkün olup olmadığı; ve
- (b) gelecekte bu tür terör saldırılarının önlenmesini sağlamak üzere ilgili Kamu sektörü kuruluşu sistemlerinin ya da işlemsel uygulamaların iyileştirilmesi için varsa hangi değişikliklerin uygulanması gerektiği; ve
- (c) eksiksiz bir rapor sağlamak üzere gerekli olan kapsamda yukarıdakilerle ilgili diğer hususlar.

- 2 Önerilerimiz *Bölüm 10: Öneriler* kısmında verilmektedir ve aşağıdaki alanları ele almaktadır:

- a) Yeni Zelanda'nın terörle mücadele çalışmalarının iyileştirilmesi;
- b) Yeni Zelanda'nın ateşli silah ruhsatlandırma sisteminin iyileştirilmesi;
- c) 15 Mart 2019 tarihinde yaşanan terör saldırısından etkilenen whānau, saldırıdan sağ kurtulanlar ve bu saldırının tanıklarının iyileşme yönünde devam etmekte olan ihtiyaçlarının desteklenmesi;
- d) Yeni Zelanda'nın çeşitliliği her geçen gün artan nüfusa karşı verdiği tepkinin iyileştirilmesi; ve
- e) Önerilerin uygulanması.

- 3 Öneriler, ayrıca dört tema çevresinde düzenlenmiştir:

- 4 Terörle mücadele çalışmalarında sorumluluğun üstlenilmesi ve etkili gözetimin sağlanması için **hükümetin güçlü bir liderlik sergilemesi ve yönlendirme sağlaması gerekmektedir**. Bu, ulusal, bölgesel ve yerel seviyelerde Azaltma, Hazırlıklı olma, Müdahale ve İyileşme genelinde görev ve sorumlulukların iyi anlaşılmasını ve kaynakların uygun şekilde odaklanmasını sağlayacaktır.

- 5 Ayrıca Yeni Zelanda'nın (özellikle Kamu sektörü açısından) ülkede çeşitliliği her geçen gün artan nüfusa yanıt verecek ve uyum sağlayacak, zaman içerisinde Yeni Zelanda'nın güvenli ve kapsayıcı bir ülke olmasına yardımcı olacak sosyal değişimi mümkün kılacak bir pozisyona getirmek için de hükümetin güçlü bir liderlik sergilemesi ve yönlendirme sağlaması gerekmektedir.

- 6 **Hükümette bağlantılı ve sorumluluğu üstlenen bir mekanizmasının sağlanması** Kamu sektörü kuruluşları ve hizmetlerinin Yeni Zelanda'nın çeşitliliği her geçen gün artan nüfusunun gerekliliklerini karşılayacak şekilde tasarlanması ve sunulmasını mümkün kılacaktır. Kamu sektörünün (özellikle terörle mücadele çalışmalarına katılan kuruluşlar nezdinde) topluluklar ile etkileşimde bulunma biçimini değiştirmesi gerekmektedir. Kamu sektöründeki zihniyet, toplulukların kararlara dair sunduğu görüşlere, şeffaflığa ve etkili bir diyaloga değer verecek şekilde değişmelidir.
- 7 **Toplumun her bireyinin Yeni Zelanda'yı güvenli ve kapsayıcı bir yer haline getirmekte üstlenmesi gereken bir rol mevcuttur** ancak bu rollerin ne olduğu, birbiriyle nasıl ilgili olduğu ve hangi hedefe ulaşmayı amaçlaması gerektiği ile ilgili ortak bir anlayış mevcut değildir. Görev ve sorumluluklarda netliğin sağlanması kritik önem taşır.
- 8 Herkesin Yeni Zelanda'yı güvenli ve kapsayıcı bir yer haline getirme yönündeki görevinin bilincinde olması için hükümetin (ve terörle mücadele çalışmalarına katılan Kamu sektörü kuruluşları) Yeni Zelanda'nın terörle mücadele çalışmalarına korumayı amaçladığı kişilerce değer verilmesini sağlaması gerekecektir. Halkın Yeni Zelanda'nın terörle mücadele çalışmalarına güven ve itimat duymasını sağlamak zaman alacağından, bu yöndeki çalışmaların derhal başlaması gerekmektedir. Bununla birlikte, hükümetin Yeni Zelanda'nın değişmekte olan demografik özelliklerinin Yeni Zelanda'nın için toplumsal olarak ne anlama geldiğini anlaması ve çeşitlilik ile kapsayıcılığın benimsendiği bir toplumun sağlayacağı faydalar hakkında tutarlı mesajlar vermesi gerekmektedir.
- 9 Tüm bunları destekleyecek biçimde, Yeni Zelanda amacına uygun kanun ve politikalara ihtiyaç duymaktadır. Bu, 2017 tarihli İstihbarat ve Güvenlik Kanunu ile 2002 tarihli Terörizmin Önlenmesi Kanununun amacına uygun hale getirilmesini, nefret suçlarına yer verilmesini ve nefret söylemine karşı uygulanabilir bir yaklaşım oluşturarak nefret suçu bildirimlerinin daha iyi bir biçimde kaydedilmesinin teşvik edilmesini içerecek şekilde genişletilebilir. Ayrıca, **Yeni Zelanda Polisinin ateşli silah ruhsatlandırma sistemi idaresi yönündeki çalışmalarını iyileştirmesi gerekmektedir.**

Yeni Zelanda'nın terörle mücadele çalışmalarının iyileştirilmesi için öneriler

Hükümete önerilerimiz aşağıdaki gibidir:

1. Terörle mücadele çalışmalarına liderlik etme ve bu çalışmaları koordine etme sorumluluğu ve yükümlülüğünün bir bakanlığa verilmesinin **sağlanması**.
2. İyi kaynaklara sahip ve mevzuatlarca aşağıdakileri içeren stratejik istihbarat ve güvenlik liderliği işlevlerinden sorumlu olacak şekilde düzenlenmiş yeni bir ulusal istihbarat ve güvenlik kurumunun **kurulması**:
  - a) Başbakanlık ve Kabineye istihbarat ve güvenlik danışmanlığı yapacak ve Güvenlik ve İstihbarat Kurulu ya da olası yeni bir yönetim organına başkanlık edecek bir kıdemli yöneticiyi görevlendirme (Öneri 3);
  - b) stratejik istihbarat ve güvenlik konuları için kısım lideri ve koordinatörü olarak işlev gösterme;
  - c) şiddet barındıran aşırı görüşlerle mücadeleyi içeren bir terörle mücadele stratejisi geliştirme (Öneri 4);
  - d) istihbarat ve güvenlik ile ilgili hususlarda sorumlu bakana/bakanlara stratejik politika tavsiyelerinde bulunma;
  - e) engin uzmanlıkla desteklenen istihbarat değerlendirmeleri ve ufuk taraması;
  - f) topluluklar, sivil toplum, yerel idare ve özel sektör ile stratejik istihbarat ve güvenlik konularında kurulacak olan iletişime öncülük etme;
  - g) terörle mücadele çalışmalarının Yeni Zelanda'nın yerel ve uluslararası insan hakları yükümlülükleriyle uyumlu olmasını sağlama;
  - h) yerel ve bölgesel seviyelerde acil durum yönetimi yapılarından faydalanma;
  - i) sistem performansının izlenmesi ve bildirilmesi; ve
  - j) terörle mücadele çalışmalarının performansının sorumluluğunun bakanlıkça üstlenilmesi (Öneri 1).

3. Diğer hususların yanı sıra 2020 tarihli Kamu Hizmetleri Kanununda belirtilen şekilde bir Departmanlar Arası İcra Kurulunun kurulmasını içerecek biçimde Güvenlik ve İstihbarat Kurulumunun gönüllülük esasına dayalı mekanizmalarının alternatiflerinin **incelenmesi:**
- a) istihbarat ve güvenlik ile ilgili tüm hususları ele alarak ilgili Kamu sektörü kuruluşları arasında çalışmaların, planlamanın ve bütçelerin uyumlu hale getirilmesi ve koordine edilmesi;
  - b) Üç ayda bir mevcut ve yeni ortaya çıkan riskler ile tehditleri içerecek şekilde Kabine Harici İlişkiler ve Güvenlik Komitesine rapor sunulması;
  - c) terörle mücadele çalışmalarıyla ilgili olarak:
    - i) Kabineye aşırı görüşlerin ele alınması ve mevcut ya da yeni ortaya çıkan şiddet barındıran aşırı görüşlere yönelik olan tehditler ile terör tehditlerinin önlenmesi, tespit edilmesi ve bunlara müdahale edilmesi için ulusal istihbarat ve güvenlik kurumu tarafından geliştirilen stratejinin önerilmesi (Öneri 4); ve
    - ii) aşırı görüşlerin ele alınması ve mevcut ya da yeni ortaya çıkan şiddet barındıran aşırı görüşlere yönelik olan tehditler ile terör tehditlerinin önlenmesi, tespit edilmesi ve bunlara müdahale edilmesi için stratejinin uygulanmasına yönelik faaliyetlerin tanımlanması, koordine edilmesi ve izlenmesinin sağlanması.
4. Aşırı görüşlerin ele alınması ve mevcut ya da yeni ortaya çıkan şiddet barındıran aşırı görüşlere yönelik olan tehditler ile terör tehditlerinin önlenmesi, tespit edilmesi ve bunlara müdahale edilmesi için aşağıdaki şartları karşılayan halka dönük bir stratejinin **geliştirilmesi ve uygulanması:**
- a) yeni ulusal istihbarat ve güvenlik kurumu liderliğinde yürütülen (Öneri 2);
  - b) topluluklar, sivil toplum, yerel idare ve özel sektör ile iş birliği içerisinde geliştirilmiş olan;
  - c) hedefler, kilometre taşları ve performans ölçümleri ile stratejinin amacı ve yönünü belirleyen;
  - d) Azaltma, Hazırlıklı olma, Müdahale ve İyileşme genelinde terörle mücadele çalışmaları için öncelikleri belirleyen;

- e) Kamu sektörü kuruluşları, topluluklar, sivil toplum, yerel idare ve özel sektörün Azaltma, Hazırlıklı olma, Müdahale ve İyileşme genelinde stratejinin uygulanması yönündeki görev ve sorumluluklarını tanımlayan;
- f) sorumlu bakanın gözetiminde olan (Öneri 1); ve
- g) yayınlanmasını takip eden üç yıl içerisinde Kamu sektörü kuruluşları, topluluklar, sivil toplum, yerel idare, özel sektör ve Terörle Mücadele Danışmanlık Grubu ile iş birliği içerisinde gözden geçirilen (Öneri 7).
5. 1989 tarihli Kamu Maliyesi Kanununun İstihbarat ve güvenlik kurumlarının Genel Denetçi tarafından performans denetimine tabi tutulabileceği performans bilgilerini sağlamasını gerektirecek şekilde **tadil edilmesi**.
6. Parlamento İstihbarat ve Güvenlik Komitesinin görevinin, terörle mücadele çalışmaları ve öncelik belirlemesi dahil olmak üzere ulusal güvenlik sisteminin üzerinde parlamento içinde daha iyi ve daha bilgiye dayalı gözetim sahibi olmasını ve üyelerin bu tür bir gözetim için hassas bilgilere erişmesini sağlayacak şekilde **güçlendirilmesi**.
7. Yeni ulusal istihbarat ve güvenlik kurumunun kıdemli yöneticisinin (Öneri 2) terörle mücadele ile ilgilenecek, aşağıdaki şartları sağlayan bir Danışmanlık Grubu oluşturmaya **yönlendirilmesi**:
- a) ulusal istihbarat ve güvenlik kurumu ile Güvenlik ve İstihbarat Kurulu ya da bu kurul yerine devreye girecek organa tavsiyeler verilmesinden sorumlu olan (Öneri 2 ve 3); ve
- b) belirleme sürecinde gecikme olmaksızın, mümkün olan en kısa sürede mevzuatta da belirlenecek işlemlere sahip.
8. Yeni ulusal istihbarat ve güvenlik kurumunun kıdemli yöneticisinin (Öneri 2) Ulusal Güvenlik ve İstihbarat Önceliklerine ve yıllık tehdit betimlemesi raporuna (Öneri 17) ve bir önceki yıl Danışmanlık Grubu tarafından sağlanan tavsiyelerin bir özetini (Öneri 7) ve bu tavsiyelere karşılık olarak atılan adımları dahil etmesi için **yönlendirilmesi**.
9. Yeni ulusal istihbarat ve güvenlik kurumunun (Öneri 2) ve ara süreçte Başbakanlık ile Kabinenin aşağıdakileri içeren şekilde istihbarat ve güvenlik bilgilerini paylaşma uygulamalarını iyileştirmeleri için **yönlendirilmesi**:
- a) bilgi paylaşımını kısıtlamak yerine mümkün kılmasını sağlamak üzere yerel ve bölgesel düzeyde acil durum yönetimi yapıları dahil olmak üzere yerel idareye özel itina gösterilerek ilgili Kamu sektörü kuruluşları arasında “bilmesi gereken” ilkesine yaklaşımda bir değişiklik yapılması; ve

- b) 2018 Yeni Zelanda Güvenlik Sınıflandırması Sistemi Değerlendirmesindeki önerilerin altı ay içinde uygulanması için gerekli gözetimin gerçekleştirilmesi:
- i) hiçbir bilginin süresiz olarak sınıflandırılmış şekilde kalmamasını ve sınıflandırma seviyesi ile ilgili şüphelerin bulunduğu durumlarda bilgilerin daha düşük olan seviyede sınıflandırılmasını sağlayacak şekilde sınıflandırma sistemi ilkelerinin genişletilmesi;
  - ii) Kamu sektörü kuruluşu rehberliğinin revize edilerek güçlendirilmesi ve eğitimlerin geliştirilmesi;
  - iii) geçmişe dönük kayıtların sınıflandırmasının sistematik olarak kaldırılması için konu başlığına dayalı bir yöntem benimsenmesi; ve
  - iv) sınıflandırma sistemi için işlev ve performans göstergeleri geliştirilmesi.
- 10.** 2017 tarihli İstihbarat ve Güvenlik Kanununun doğrudan erişim anlaşmaları bağlamında yeni ulusal istihbarat ve güvenlik kurumunun ve ara süreçte Başbakanlık ve Kabinenin sorumlu bakana belirleme ve uygulama açısından terörle mücadele çalışmaları ile ilgili olarak düzenli rapor vermesini şart koşacak şekilde **tadil edilmesi**.
- 11.** Terörle mücadele çalışmalarına katılan Kamu sektörü kuruluşlarının kıdemli yöneticilerinin yeterli sayıda çalışanlarının güvenlik iznine sahip olup olmadığını değerlendirmeleri ve bu personelin ilgili materyali gereken şekilde gözden geçirmek üzere tesisler ile bilgi yönetimi ve teknoloji sistemlerine uygun şekilde erişebilmesini sağlamaları için **yönlendirilmesi**.
- 12.** Vatandaşların endişe verici davranışları veya olayları hükümet dahilindeki tek bir temas noktasına kolay ve güvenli bir biçimde bildirmesini mümkün kılacak erişilebilir bir bildirim sisteminin **geliştirilmesi** ve desteklenmesi.
- 13.** Bir kişinin şiddet barındıran aşırı faaliyetlerde ve terör faaliyetlerinde bulunma potansiyelini gösterebilecek belirli davranışları halka göstermek üzere göstergeler ve risk faktörlerinin **geliştirilmesi** ve yayınlanması, bunların tehdit betimlemesi geliştikçe düzenli aralıklarla güncellenmesi.

- 14.** Şiddet barındıran aşırı faaliyetler ve terörizmin nedenleri ve bunların önlenmesi için alınacak tedbirler ile ilgili olarak Yeni Zelanda'ya özgü bağımsız araştırmalara finansman sağlayacak ve aşağıdaki hükümleri içeren bir programın **oluşturulması**:
- ulusal istihbarat ve güvenlik kurumuna (Öneri 2) araştırma finansmanı için bir tahsisatın sağlanması gerekmektedir;
  - araştırma öncelikleri ve hibeyi alacak taraflar, yeni ulusal istihbarat ve güvenlik kurumu (Öneri 2) ve terörle mücadele Danışmanlık Grubundan (Öneri 7) temsilcilerin oluşturduğu ve çoğunluğunu Danışmanlık Grubu temsilcilerinin oluşturduğu bir panel tarafından seçilmelidir; ve
  - hibeyi alacak olan taraflar, araştırmalarının sonuçlarını yayınlamak ve aşırı görüşler ve mevcut ya da yeni ortaya çıkan şiddet barındıran aşırı görüşlere yönelik olan tehditler ile terör tehditlerinin önlenmesi, tespit edilmesi ve bunlara müdahale edilmesi konulu yıllık hui'de (Öneri 16) sunmak üzere teşvik edilmelidir.
- 15.** Yeni Zelanda'daki aşırı görüşlerin ve mevcut ya da yeni ortaya çıkan şiddet barındıran aşırı görüşlere yönelik olan tehditler ile terör tehditlerinin önlenmesi, tespit edilmesi ve bunlara müdahale edilmesi konularının halk nezdinde daha iyi anlaşılması için başlangıçta Ulusal Güvenlik ve İstihbarat öncülüğünde yürütülecek ve aşağıdaki konular hakkında sürekli tartışmaları içeren **fırsatlar oluşturulması**:
- Mevcut riskler ve tehditler dahil olmak üzere Yeni Zelanda'nın terörle mücadele çalışmalarının niteliği ile Kamu sektörü kuruluşlarının Yeni Zelandalıları terör tehdidi ve riskine karşı nasıl koruduğu;
  - terörle mücadele çalışmalarına hangi tarafların hangi görevleri üstlenerek katıldığı, sınırlama olmaksızın önemli bilgi kaynakları olarak hareket etmeleri dahil olmak üzere topluluklar, sivil toplum, yerel idare ve özel sektörün terörle mücadele çalışmalarının bir parçasını oluşturması;
  - bireylerin gizliliği ve bireyler ile toplulukların güvenliği arasında denge kurulmasına ve Kamu sektörü kuruluşlarının terör ve şiddet barındıran aşırı faaliyetlerle mücadele için mevcut sosyal onayın anlaşılmasına yönelik gereklilik;
  - halkın endişe verici davranışları ve bir kişinin şiddet barındıran aşırı faaliyetler veya terör faaliyetlerine katılma potansiyelini gösterebilecek olayları fark ettiğinde bu duruma nasıl tepki vermesi gerektiğini anlama konusunda desteklenmesi; ve
  - sosyal uyum, sosyal kapsayıcılık ve çeşitliliğin etkili bir toplum oluşturulmasına nasıl katkıda bulunduğu.

- 16.** Yeni ulusal istihbarat ve güvenlik kurumunun kıdemli yöneticisinin (Öneri 2), ilgili merkezi ve yerel yönetim kurumları, topluluklar, sivil toplum, özel sektör ve araştırmacıları (Öneri 14) bir araya getirerek ilişkilerin inşa edilmesi ve şiddet barındıran aşırı faaliyetler ve terörle mücadele ile ilgili anlayışın paylaşılması için yıllık bir hui'ye ev sahipliği yapması için **yönlendirilmesi**.
- 17.** Mevzuatta aşağıdakilerin **şart koşulması**:
- Ulusal Güvenlik ve İstihbarat Bakanının her parlamento divanı sırasında Ulusal Güvenlik ve İstihbarat Önceliklerini yayınlaması ve bunları göz önünde bulundurulmak üzere Parlamento İstihbarat ve Güvenlik Komitesine sunması;
  - sorumlu bakanın bir yıllık tehdit betimlemesi raporu yayınlaması (Öneri 1); ve
  - Parlamento İstihbarat ve Güvenlik Komitesinin Ulusal Güvenlik ve İstihbarat Öncelikleri ve yıllık tehdit betimlemesi raporu ile ilgili gönderimleri alması ve değerlendirmesi.
- 18.** Güncel olduklarından ve Kamu sektörü kuruluşlarının etkili bir şekilde işlemlerini mümkün kıldıklarından emin olmak üzere terörle mücadele çalışmaları ile ilgili tüm mevzuatın (2002 tarihli Terörizmin Önlenmesi Kanunu ve 2017 tarihli İstihbarat ve Güvenlik Kanunu) dahil olmak üzere **gözden geçirilmesi** ve bu süreçte Terörizmin Önlenmesi Kanununda yer alan terör suçları öncülerinin oluşturulmasının değerlendirilmesi ile İstihbarat ve Güvenlik Kanununun hedef tespiti ve Budapeşte Sözleşmesinin kabul edilmesi ve uygulamaya koyulması ile ilgili 19. bölümünün uygulanmasının ivedilikle değerlendirilmesine öncelik verilmesi.

Yeni Zelanda'nın ateşli silah ruhsatlandırma sisteminin iyileştirilmesi için öneriler

Hükümete önerilerimiz aşağıdaki gibidir:

19. Yeni Zelanda Polisinin (veya diğer ilgili kurumların) ateşli silah ruhsatlandırma sisteminin netleştirilmesi ve mevzuatla uyumlu hale getirilmesi için politikalar ve işlem standartları ile rehberlik oluşturmak üzere **yönlendirilmesi**.
20. Yeni Zelanda Polisinin (veya diğer ilgili kurumların) ateşli silah ruhsat başvurularının işlenmesi için bir elektronik sistemden faydalanmaya başlamak üzere **yönlendirilmesi**.
21. Yeni Zelanda Polisinin (veya diğer ilgili kurumların) ateşli silah ruhsatlandırma personelinin düzenli olarak eğitim alması ve çalışmalarının kalitesi ile ilgili periyodik değerlendirmelerden geçmesini sağlamak üzere **yönlendirilmesi**.
22. Yeni Zelanda Polisinin (veya diğer ilgili kurumların) ateşli silah ruhsatlandırma sisteminin etkili bir biçimde uygulanmasına odaklanan performans göstergelerinden faydalanmaya başlamak üzere **yönlendirilmesi**. Temel göstergeler aşağıdakileri içermelidir:
  - a) Ulusal standartların karşılandığından emin olunması için ateşli silah ruhsatlandırma personelinin performansının düzenli olarak izlenmesi; ve
  - b) halkın ateşli silah ruhsatlandırma sistemine duyduğu güvenin artırılması (Yeni Zelanda Polisinin vatandaş memnuniyeti anket raporları veya benzer mekanizmalarla ölçtüğü şekilde).
23. Yeni Zelanda Polisinin (veya diğer ilgili kurumların) başvurudan önceki on yıl boyunca kayda değer süreyle Yeni Zelanda dışında yaşamış olan başvuru sahipleri için iki yeni süreci uygulamaya koymak üzere **yönlendirilmesi**.
  - a) başvuru sahiplerinin daha önceden ikamet ettikleri ülkelerden polis raporu veya adli sicil kaydı getirmesi şart koşulmalıdır; ve
  - b) Ateşli Silah Güvenlik İncelemesi Yetkilileri, başvuru sahibinin Yeni Zelanda'da yaşayan yakın akrabası veya yakın tanıdığı olmadığı durumlarda teknolojik olanakları kullanarak diğer ülkelerdeki aile fertlerini ya da yakın bağlantıda olduğu diğer kişileri mülakata almalıdır.
24. Ateşli silah yaralanmalarının, sağlık uzmanları tarafından Yeni Zelanda Polisine bildirilmesine yönelik bir zorunluluk **getirilmesi**.

Etkilenen whānau, saldırıdan sağ kurtulanlar ve bu saldırının tanıklarının iyileşme yönünde devam etmekte olan ihtiyaçlarının desteklenmesi için öneriler

Hükümete önerilerimiz aşağıdaki gibidir:

- 25.** Sosyal Kalkınma Bakanlığının her bir whānau, sağ kalan veya tanığın tüm gereken Kamu sektörü desteğini bu kişi adına sürekli olarak yönlendirecek tek bir temas noktası sağlanması dahil olmak üzere 15 Mart 2019 tarihinde yaşanan terör saldırısından etkilenen whānau, saldırıdan sağ kurtulanlar ve bu saldırının tanıklarına sürekli iyileşme desteğinin koordine bir biçimde sunulmasını kolaylaştırmak için Yeni Zelanda Polisi, Kaza Telifi Kuruluşu, Adalet Bakanlığı, Yeni Zelanda Göçmenlik Birimini içeren ilgili Kamu sektörü kuruluşları ve sivil örgütlerle birlikte çalışmak üzere **yönlendirilmesi.**
- 26.** Bir Toplu Etki Ağı ve Kurulu ya da Kamu sektörü kuruluşlarının, sivil örgütlerin ve etkilenen whānau, sağ kalanlar ile tanıkların, etkilenen whānau, sağ kalanlar ile tanıklara sürekli çevresel hizmetlerin sağlanması için belirli bir çalışma programı üzerinde mutabakata varmasını mümkün kılan başka bir ilgili mekanizmanın oluşturulması için gerekli **incelemelerin yapılması.**
- 27.** Başbakanlık ve Kabinenin ilgili Kamu sektörü kuruluşları ile iş birliği içerisinde çalışarak, varsa ne tür telafi edici adalet süreçlerinin arzu edildiğini ve bu süreçlerin nasıl tasarlanabileceği ve bunlar için nasıl kaynak sağlanabileceği konuları ile ilgili olarak 15 Mart 2019 tarihinde yaşanan terör saldırısından etkilenen whānau, saldırıdan sağ kurtulanlar ve bu saldırının tanıkları ile görüşmek üzere **yönlendirilmesi.**

Sosyal uyum ile Yeni Zelanda'nın çeşitliliği her geçen gün artan nüfusa karşı verdiği yanıtın iyileştirilmesi için öneriler

Hükümete önerilerimiz aşağıdaki gibidir:

28. Sosyal Kalkınma ve İstihdam Bakanı ve ile Sosyal Kalkınma Bakanının sosyal kapsayıcılık dahil olmak üzere sosyal uyumun inşa edilmesi için hükümet genelinde benimsenecek bir yaklaşımın koordine edilmesi yönündeki sorumluluk ve yükümlülüğü üstleneceğinin **duyurulması**.
29. Sosyal Kalkınma Bakanının topluluklar, sivil toplum, yerel idare ve özel sektör ile bir sosyal uyum stratejik çerçevesinin geliştirilmesi ve düzenin izlenerek değerlendirilmesi ile ilgili tartışmalar yürütmek ve iş birliği içerisinde çalışmak üzere **yönlendirilmesi**.
30. Etnik topluluklar ve çok kültürlülüğe odaklanan bir kurum için hükümetin seçenekler mekanizmasının incelenmesi ve Etnik Topluluklar Ofisinin mevcut işlevlerini kapsayan ve yeni sorumlu Kamu sektörü kuruluşunun aşağıdaki işlevlere odaklanarak bunları yerine getirmesinin mümkün kılınmasını sağlayacak amacına uygun bir kuruluştal tasarım **geliştirilmesi**:
  - a) Hükümet ve Kamu sektörü kuruluşlarının etnik toplulukların refahını etkileyen zorluklar ve öncelikler konusunda bilgilendirilmesi;
  - b) Kamu sektörü kuruluşlarının etnik toplulukların refahını iyileştirme yönündeki çalışmalarını, bu çalışmaların nasıl olması ve nasıl önceliklendirilmesi gerektiğini analiz etmek, izlemek ve değerlendirmek üzere verilerin harmanlanarak kullanılması; ve
  - c) etnik toplulukların refahı ile ilgili hükümet politikaları ve programlarının etkisi ve etkililiğini değerlendiren performans göstergelerini barındıran bir değerlendirme çerçevesinin geliştirilmesi.
31. Sosyal kapsayıcılık dahil olmak üzere sosyal uyum için uygun tedbirler ve göstergelerin (Yaşam Standartları Çerçevesi gibi) **önceliklendirilmesi**.
32. Yeni Zelanda'nın hızla değişmekte olan toplumu üzerindeki etkiler ile ilgili analiz ve tavsiyelerin desteklenmesi, politika oluşturma sürecine daha iyi bir şekilde bilgi sağlanması ve politika değerlendirmelerinin iyileştirilmesi amacıyla Kamu sektörü kuruluşlarının etnik ve dini demografik gruplar ile ilgili verilerin toplanmasına öncelik vermesinin **şart koşulması**.

33. Terörle mücadele çalışmalarına katılan Kamu sektörü kuruluşlarının kıdemli yöneticilerinin terörle mücadele Danışmanlık Grubuna (Öneri 7) danışarak çalışmalarını büyük oranda liderlik görevleri dahil olmak üzere iş yerinde çeşitliliğin artırılmasına odaklamaya devam etmek üzere **yönlendirilmesi**.

34. Kamu Hizmetleri Komisyonu Üyesinin aşağıdakileri şartları karşılayan bir yıllık rapor sunma konusunda **teşvik edilmesi**:

- a) Kamu sektörü tarafından Papa Pounamu taahhütleri ile ilgili olarak ilgili Kamu sektörü kuruluşlarının iyi performans gösterdiği alanlar, iyileştirmelerin yapılabileceği alanlar ve çalışmaların nereye yönlendirilebileceği hakkında tüm kuruluşlar genelinde sunulan kritik görüşler dahil olmak üzere gösterilen ilerlemeye dair kapsamlı bir görüş sağlayan; ve
- b) Terörle mücadele çalışmalarına katılan Kamu sektörü kuruluşlarının gösterdiği ilerleme ile ilgili raporlama yapılmasına öncelik veren.

35. Kamu Hizmetleri Komisyon Görevlisinin iş yerinde çeşitliliği kayda değer düzeyde artırmaya ve birinci, ikinci ve üçüncü kademedeki Kamu hizmetleri yönetim rollerine çeşitlilik barındıran yeteneklerin görevlendirilmesine yönelik çalışmalara odaklanmaya devam etmeye **teşvik edilmesi**.

36. Genç Yeni Zelandalıların etnik ve dini çeşitlilik, kapsayıcılık, ihtilafların çözümlenmesi, yurttaşlık kültürü ve öz denetimin değeri ve bu konudaki görev, hak ve sorumlulukları hakkında bilgi edinebileceği fırsatlara **yatırım yapılması**.

37. Tüm Yeni Zelandalıların bilgi paylaşımında bulunması ve aşağıdakilerle ilgili anlayışının geliştirilmesi amacıyla sorumlu bakan (Sosyal Kalkınma ve İstihdam Bakanı) öncülüğünde düzenli kamu diyalogu kurulması için fırsatların **oluşturulması**:

- a) sosyal kapsayıcılık *dahil olmak üzere* sosyal uyum ile bunların sağlanması için gereken kolektif çalışmalar; ve
- b) kültürel, etnik ve dini çeşitliliğin iyi işleyen bir topluma katabileceği değer.

38. Tüm Kamu sektörü topluluk katılımlarının Yeni Zelanda'nın Açık Hükümet Ortaklığı taahhütleri ve özellikle de aşağıdakilere uygun olmasının **şart koşulması:**

- a) katılımın Uluslararası Halk Katılımı Derneği IAP2 *Kamu Katılımı Spektrumu* dahilinde olduğu durumlarda bunun topluluklara belirtilmesiyle kurumların topluluk katılımının ilgili karar verme süreci üzerindeki etki düzeyi ile ilgili olarak net olmasının şart koşulması; ve
- b) kurumların Uluslararası Halk Katılımı Derneği IAP2 *Kamu Katılımı Spektrumu* ile uygun şekilde katılım seviyelerinin daha fazla "içerilmesi" ve bu seviyelerle daha fazla "iş birliği" yapılması yönünde sorumluluk üstlenmek üzere teşvik edilmesi.

39. Nefret gerekçesiyle işlenen suçların dahil edilmesi için aşağıdaki **mevzuatın tadil edilmesi:**

- a) saldırgan davranış veya dili, saldırıları, kasıtlı olarak zarar verme ve korkutmayı içeren mevcut suçlara karşılık gelecek şekilde 1981 tarihli Adi Suçlar Kanunu; ve
- b) saldırı, kundakçılık ve kasıtlı zararı içeren mevcut suçlara karşılık gelecek şekilde 1961 tarihli 1961 tarihli Suçlar Kanunu.

40. 1993 tarihli İnsan Hakları Kanunu kısım 131'in **ilga edilmesi** ve 1961 tarihli Suçlar Kanununa mensup olunan ırk içeren koruma altındaki özellikler ile ilgili olarak tehdit edici, küfür veya hakaret içeren iletişimler yoluyla karışıklığa neden olmak, nefreti devam ettirmek veya normalleştirme niyetine dayalı olarak ırk veya din ile ilgili düzensizliğe neden olma suçu için bir hüküm eklenmesi.

41. 1993 tarihli Filmler, Videolar ve Yayınların Sınıflandırılması Kanunu kısım 3'te verilen "itiraz edilebilir" tanımının ırk üstünlüğü, ırka dayalı nefret ve ırk ayrımcılığını içerecek şekilde **tadil edilmesi.**

42. Yeni Zelanda Polisinin nefret gerekçesine dayanan sistematik suç niteliğindeki davranış şikayetlerini kaydetme şekillerini revize etmek ve ön saflardaki personeli eğitmek üzere **yönlendirilmesi:**

- a) bir suçun nefret gerekçeli olduğuna yönelik bir izlenimleri olduğunda potansiyel nefret suçlarını tespit edebilmeleri için yanlılık göstergelerinin tanımlanması;
- b) bir suçun nefret gerekçesine dayandığına dair bir izlenim bulunduğu kaydedebilecek durumda olmaları için mağdur ve tanıkların algılarının incelenmesi; ve
- c) bu tür nefret gerekçelerinin daha sonra 2002 tarihli Hüküm Kanunu kısım 9(1)(h) hükümlerinin uygulanmasını kolaylaştıracak şekilde kaydedilmesi.

Uygulama için öneriler

Hükümete önerilerimiz aşağıdaki gibidir:

- 43.** Önerilerimize yanıt verme ve bunları uygulama süreçlerine öncülük ederek bunların koordinasyonunu gerçekleştirmek üzere bir bakana sorumluluk verilmesinin ve bu kişinin sorumlu tutulmasının **sağlanması** ve bu görevlendirmenin duyurulması.
- 44.** Aşağıdaki özellikleri taşıyan bir Uygulama Gözetimi Danışmanlık Grubunun **oluşturulması:**
- topluluklar, sivil toplum, yerel idare, özel sektör, etkilenen whānau, sağ kalanlar ve tanıklar ile Müslüman Topluluğu Referans Grubumuzdan temsilcilerin bulunduğu;
  - sorumlu bakanlara (Öneri 1 ve 43) hükümetin uygulama planı ve bu planın halka açıklanması ile ilgili tavsiyelerde bulunulan; ve
  - şeffaflığı iyileştirmek üzere tavsiyelerin yayınlandığı.

Son not

- 1 Bu rapor, 15 Mart 2019'da gerçekleşen terör saldırısına giden yolda nelerin yaşandığı, bunu durdurmak için yapılabilecek bir şey olup olmadığı ve mevcut durumda Yeni Zelandalıları korumak için hangi alanlarda iyileşme sağlanması gerektiği ile ilgili bağımsız görüşler içermektedir.
- 2 15 Mart 2019 terör saldırısında yaşanan korkunç olaylar sonrasında, bu konu hakkında düşünme ve olanlardan ders çıkarma sorumluluğuna sahibiz.
- 3 Hükümetin birinci görevi, halkın güvenliğini sağlamaktır. Ancak ulusal güvenlik, yalnızca istihbarat ve güvenlik kurumları veya kanun uygulayıcı kurumların görevi değildir. Çoğu Kamu sektörü kuruluşunun da bu alanda üstlenmesi gereken bir rol bulunmaktadır. Aynı şekilde topluluklar, sivil toplum, yerel idare ve özel sektör için de durum böyledir. Yeni Zelandalılar, terör ve aşırı faaliyetlerle mücadelede hayati bir rol üstlenebilir. Bu rolün üstlenilmesi için Yeni Zelandalıların sorunlar ve bunların çözümüne nasıl yardımcı olabilecekleri hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir.
- 4 Bu hususu dikkate alarak raporumuza daha önceden Çok Gizli veya Gizli olarak sınıflandırılmış olan bir dizi materyali dahil etmiş bulunmaktayız. Bunu yapmamızın sebebi, gerçekte Yeni Zelanda'nın terörle mücadele çalışmalarının nasıl işlediğini göstermektir. Bu, ileride yapılacak olan tartışmaların bilgiye dayalı bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Bu tür bilgiye dayalı tartışmaların sosyal onay ve dolayısıyla da terörle mücadele çalışmalarının etkililiği açısından temel nitelikte olduğunu düşünüyoruz.
- 5 Analizlerimizi ve raporumuzu COVID-19'un gölgesinde sonuçlandırmış olduğumuzun bilincindeyiz. Bu pandemi tüm toplulukları etkilemiş ve topluluğun dayanıklılığı ve sosyal altyapının oluşturulmasına yönelik ihtiyacı bize bir kez daha hatırlatmıştır. Bu pandemi, aynı zamanda, toplumun kamu menfaati için topluca hareket ettiğinde nelerin başarılabileceğini de en iyi şekilde göstermiştir.
- 6 Yeni Zelanda'nın gelecekteki refahı ve güvenliğinin temelini sosyal uyum oluşturacaktır. Yeni Zelanda'da sosyal uyum diğer ülkelerin çoğundan daha fazla olsa da sorun yaşanan noktalar mevcuttur. Sosyal uyumun korunması ve iyileştirilmesi hükümet için hayati bir görevdir. Bunun için gerekli iradenin mevcut olduğuna güvenimiz tam. Önerilerimizde bu iradenin hayata geçirilmesi için mekanizmalar sunduk.
- 7 Bu değişikliklerin uygulanması kolay olmayacak ancak wero 'yu belirledik ve Hükümeti bu görevi üstlenerek harekete geçmeye davet ediyoruz.

